

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“

— Izhaja vsako drugo soboto —

Vode!

Po J. Mitropolskem.

„Varčite z vodo, kdor jo še ima v steklenici“, pravi. „Vode ni na prostoru. Poslali smo vse bačve 15 vrst daleč; vrnejo se drevi“.

„Nikolaj Ivanovič, tamle je vendar voda“, opomni poročnik Lastočin, mlad častnik, pristopivši k stotniku in pokaže z roko proti Turkom.

„Evo, cela reka“.

„Prepovedano je tjakaj pošiljati tudi le posameznike, da ne dražimo Turkov k napadu“, odgovori stotnik. „Druga brigada prispe šele proti večeru. Dotlej moramo ostati tukaj“.

„Vode ni!“ Kakor električen tok sta šli besedi od moža do moža, tje do zadnjega.

„Brez vode ne bomo dolgo vzdržali“, poreče blizu mene mlad fant plavih brk. „Brez kruha, da, a brez vode — nikdar in nikjer. — Kadar te prične peči in sušiti od zgoraj, pa ni daleč do smrti“.

„Ne blebeči, Blinov, nikar ne blebeči“, se zareži nanj Kudinov. — „Ali ni rečeno, da mora pravi vojak prenašati glad, mraz in vsako pomanjkanje?“

„Pa o vodi, stric Kudinov, ni besede: glad, mraz, pomanjkanje — o žeji ni govora“.

„Budalo“, zavrne samozavestno Kudinov, „to moraš razumeti: vsako pomanjkanje, — s tem se misli tudi na žejo“.

Vojaki se zasmеjejo in Blinov obmolkne ves zmeden.

„S čim pa naj varčimo“, omeni na strani drug, „ko že davno ni kapljice vode; saj smo vse izpili med potom“.

Vseh se je polastila žalostna slutnja. Vode ne bo! Kdaj pridejo bačve trideset vrst daleč po tem gorovju? Vasiljev me pogleda s svojimi otroškimi očmi, prestrašeno in začudeno.

„Kako vzdržimo brez vode?“ me vpraša. „Jaz bi takoj pil“.

Solnce je plavalo višje in višje in nas je začelo že greti. Videlo se je, da bo soparen dan.

Mišlim, vsi smo imeli občutek, da ležimo pred Molohom kot žrtve, ki za njih že plameni gromada. Pri Turkih je bilo še vedno vse mirno. Niti posameznih jezdecev, baši-bozukov, nismo opazili na naši strani.

Turkom je bilo lahko. Reka pred njimi! — Lahko so — zviti jutrovcvi — počakali, kaj žareče solnce brez njih z nami napravi. Kupi kamenja, ki smo za njimi ležali, so odsevali vročino, kakor razbeljena peč. Prešlo je nekaj ur; pekočina je postajala občutna. Niti vetrec se ni zganil. Suhe ustnice so srkale vsako sapico, toda čutile so le težak sopar.

Prenašati se je še dalo, a beseda „voda“ je bila vsem na jeziku. Vsi so govorili le o vodi, le vodo so vsi želeli; razun vode ni bilo ničesar na svetu, kar bi nas moglo zanimati. In solnce je že pripekalo in žgalo, da nisi mogel z roko prijete ne za puškino cev ali pa za lakirano senčilo na kapi.

„Oh, kakšno reko imamo pri nas doma“, pravi, pravzaprav blede ob meni Vasiljev. „Jasno, čisto, globoko reko. — Kraj obali dere voda nad pestrim prodcem, liki biseri, liki srebro z iskrecimi diamanti. In nakrat se vzdigne mehur, velik, pozoren mehur in plava s strujo, dokler ne razpoči ob ostrem grušču. Ribice plavajo semtertje, pomoliš roko — in kakor bliski švignejo na vse strani. In če hočeš piti, poklekneš, nagneš se in si zajameš vode v dlani“.

„Molči, vrag!“ zagodrnja nekdo. „Ljudje mro žeje, on pa prepeva o vodi“.

Vasiljev se je zdrznil in namah utihnil. — Solnce pa je pripekalo hujše in hujše, čedalje neusmiljenejše, kakor da bi nas hotelo pokončati.

„Bratje, zdaj vsak hip bodo bačve tu“, nas tolaži stotnik.

In pričakovali smo te bačve z nestrpnostjo, kakor da so polne cekinov. Pa saj bodo polne vode, resnične dobre vode, in kje na svetu je kaj boljšega od vode?

Voda, voda!

In tamle, spredi, je vse mirno, kakor utopljeno v soparici. Skoraj brezglasno prihaja k nam rezgetanje konjev . . .

Gotovo, Turki jih vodijo na vodo. — Oni kopljejo konje, mi pa nimamo kapljice, da bi si pomočili grlo!

Vode!

„Čemu ležimo tu?“ reče zamolklo Kudinov. „Naj bi nas pustili nad Turke, tam je vode. Hej, hrabro bi se bili, ne rabili bi ojačenj“.

Pogledal sem na vojake: nekaj jih je sedelo, drugi so ležali; oprti na komolce, so nepremično gledali predse na turško stran. Srepa so jim žarele motne oči

Moreče solnce bo kmalu doseglo zenit. Plavalo je više in više; n egovi uničujoči žarki so že navpično padali na nas. Zevali smo kakor ribe, ki jih je valovje vrglo na obal, in kakor ribe smo koprneli po vodi. Še dve uri. Solnce nam je stalo nepremično nad glavami. Mnogo vojakov je zadela solnčarica: otrpela trupla polumrtvih so nosili na obvezovališče, kjer so jim iz čašic za žganje kapljali vode v usta.

Jaz sem ležal. Skrival sem obraz pred solncem. Čedalje hujše me je mučila žeja. Noben občutek te bolj ne trpinči. Jezik je tako suh, da se prijema ust. V glavi se mi je začelo vrteti, neusmiljeno solnce pa je žgalo na-me.

Vode! . . . Za hip sem pozabil na-se; bil sem kakor v sanjah, dasi sem neprestano razločeval šumot na postojanki. Videl sem vodo: blizo mene je žuborela in šumljala, zdelo se mi je, da čutim njen hlad. Ko sem pa le vzdignil glavo, je zginila lepa podoba in namestu vode sem zrl za-reči, prašni pesek.

Vasiljev je sedel pri meni, z rokama je objemal kolena in se mirno zibal. Njegove motne oči so me pretresale.

„Ali vam je slabo?“ ga vprašam.

„Zdajci moram umreti“, mu je prišlo izmed stisnjenih zob. — „Ne morem več prenašati vrtil se mi!“

Po licih so mu polagoma polzole solze.

Nekaj me je ganilo v srcu, toda te solze . . . potegnile so moj pogled na-se: saj to je voda, voda, ki bi jo lahko pil. Strmel sem v Vasiljeva in premišljal, da bi te solze napolnile vojaško steklenico do polovice.

Nakrat pa se Vasiljev, ko sem ga tako gledal, prime za glavo in se počasi zdrsne na tla. Razumel sem: zadela ga je solnčarica.

„Ranocelnik“, se začuje hripav glas, „spravite ga k bolnikom“.

„Spravi ga ti, vrag“, jih je ugovarjalo nekoliko osorno. „Tudi tam že nimajo vode. Vseeno, kje leži — tu ali tam“.

(Dalje prihodnjič.)

Letošnje avstrijsko romanje v Rim.

(Piše A. K. v T.)

Asizi.

Zvečer ob 10 in pol smo se odpeljali v Asizi kamor smo dospeli ob 5. uri zjutraj. Tik postaje Asizi je velikanska cerkev: Marije od Angeljev ali Porejunkula — 127 metrov dolga, 87 visoka. Sredi cerkve stoje dve mali hišici, podobne sv. hišici v Loreto, samo, da ste manji. V eni teh dveh hišic, ki sta obe spremenjeni v kapelico, je sv. Frančišek vstanovil red Frančiškanov, cele dni in noči je tu molil, vstanovil je III. red. V tej kapelici si je izpršil od Boga popolni odpustek imenovan Poreijunkula (2. avg.)

Zraven te kapelice je ona druga. To je bila prej soba, v kateri je sv. Frančišek na golih tleh umrl — 4. oktobra 1226. Tukaj se vidi vrv-pas sv. Frančiška, krvav na dveh mestih.

Tik cerkve je samostan in vrtič sv. Frančiška, — na katerem rastejo rudeče rože. Pripoveduje se, da je na tem mestu prej rastle trnje. Neko noč pa je imel sv. Frančišek hude skušnjave. Molitev ni zadostovala, da bi jih premagal. Zato se je šel valjati po onem trnju. Skušnjave nehajo, sv. Frančišek vidi namesto trnja rudeče vrtnice — brez trnja. In res še sedaj so te rože brez trnja in peresa imajo krvave pike. Rože rastejo same. Cvetejo v maju. S seboj sem vzel eno vrtnico in par peres v spomin na ta čudežen dogodek.

Tu je sv. Frančišek živel in umrl. Pokopan je v velikanski cerkvi. Prazaprov so tri cerkve ena vrh druge.

V Asizi je tudi imeitna cerkev sv. Klare. Tu počiva njeno truplo v stekleni rakvi še nestrohnjeno, kakor ono sv. Katarine v Bolonji. Ob 3. pop. smo se že odpeljali v Rim.

Rim.

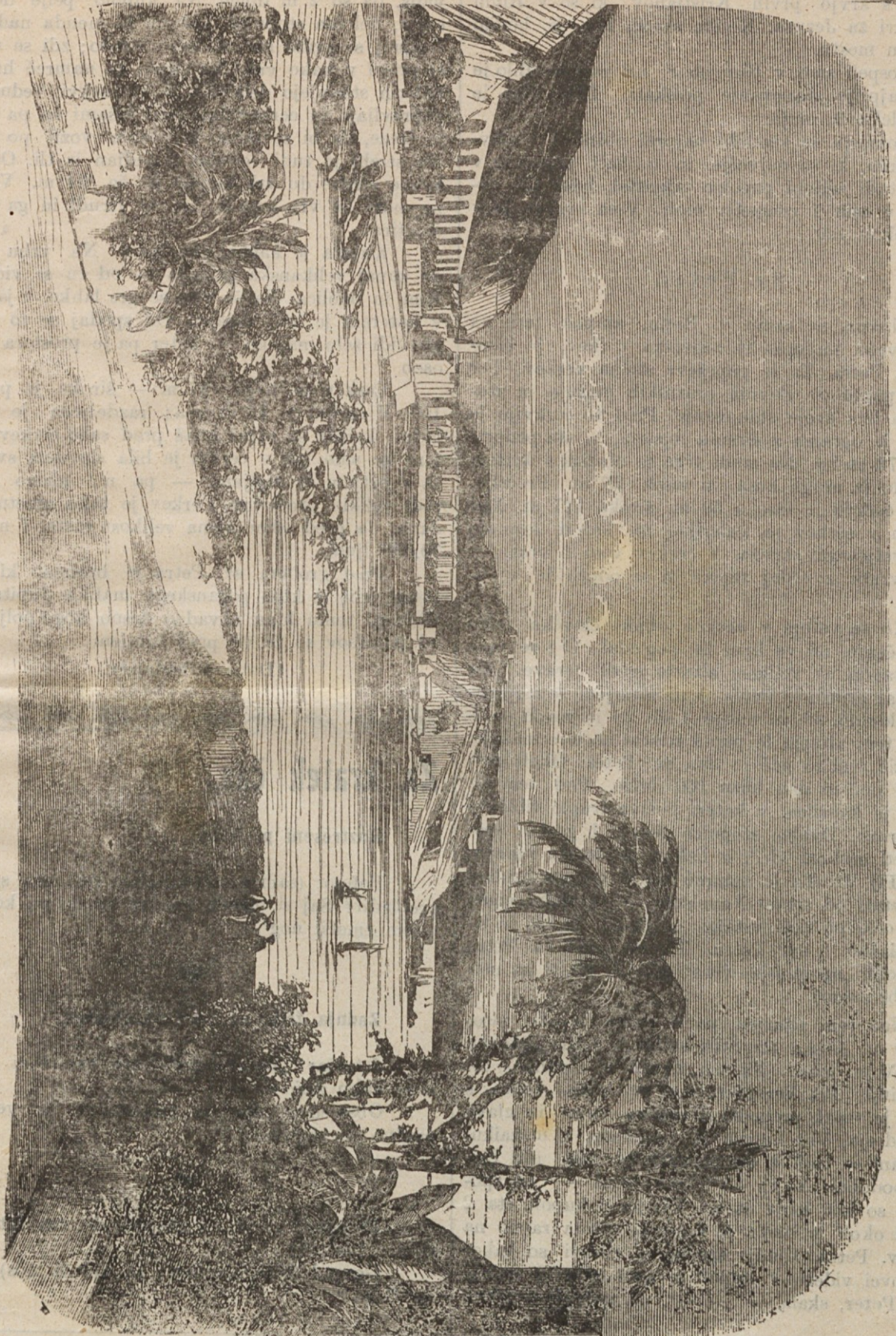
Kakšni občutki obidejo romarja, bo stopi prvič na slavna in sveta tla — ne da se izreči in tudi ne popisati.

Že ko se vlak bliža mestu postaja srce nemirno. Nekoliko minut še in glej! v daljavi se prikaže glava slavnega mesta — kupola sv. Petra.

Že od daleč sem se ji odkril in jo pozdravil. Še nekaj trenutkov in med rimskimi zidovi smo. V večnem, svetem, zlatem Rimu, v središču krščanstva.

Ko je sv. Bonifacij prvič prišel v Rim je pokleknil in zemljo poljubil. Karl Veliki je stopil raz konja in šel peš naravnost v cerkev svetega Petra.

Letovišče Matlaen v Indiji.

In res je sveta zemlja v Rimu; vsa je prepojena s krvjo prvih Kristijanov, ki so v Rimu prelili kri za Jezusa. Koliko svetih nog je hodilo po onem mestu.

Dospeli smo v Rim ob 8. uri zvečer. Bilo je treba najprijе stanovanje poiskati. Drugi dan je bila nedelja 3. maja.

Romarju se spodobi najprej obiskati 7 glavnih cerkva, ki so največje in najbolj imenitne v Rimu; tudi zadobi popolen odpustek kdor jih obišče in v njih 7 očenašev moli. Vseh cerkva je v Rimu okoli 420.

Sv. Peter.

Glavna, ne samo v Rimu, ampak tudi na vsem svetu, najlepša in največja cerkev, je bazilika sv. Petra. Ta je papeževa stolna cerkev, ker v njej papež ob glavnih praznikih mašuje in zraven nje ima svoje stanovanje. Pred to cerkvijo je trg, ki je ograjen z dvema lopama, ki sta podprti z — 272 stebri. Na sredi trga je obelisk s križem na vrhu, iz enega kosa in visok 25 m. Prčelje, fasada cerkve je visoka 50 m. široka 117 m. Nad vhomom v cerkev je galerija, na kateri kronajo novoizvoljenega papeža. V cerkev vodi 5 vrat. — Sveta vrata so sedaj zaprta in se odpro le v sv. letu.

Ko se vstopi v cerkev obide človeka neko presenečenje, ne ve kam bi pogledal. O i se vendar vstavijo na velikem altarju sredi cerkve. Tu je spodaj grob sv. Petra. Nad altarjem se razprostira baldahin, ki ga nosijo 4 do 28 m visoki stebri. Na tem altarju le papež trikrat na leto mašuje: na Božič, veliko noč in dan sv. Petra. Okoli groba gori noč in dan blizu 100 lučic. Pod tem altarjem je kapelica, v kateri počiva truplo ribičevo — Petrovo. Dvojne stopnice peljejo h grobu. Spodaj pred grobom kleči iz belega marmorja narejen papež Pij VI. Ta je namreč moral mnogo bridkega prestati od strani Napoleona. V bridkih trenutkih je celo po noči vstajal in hodil moliti in iskati tolažbe h sv. Petru. Tu, na grobi sv. Petra smo molili „apostolsko vero“ za vse, zlasti za moderne brezverce.

Nad tem altarjem pa se dviga kupola: visoka 139 m, široka 42. Štiri stebri jo držilo pokoncu ki so 70 m debeli. Na teh stebrih so shranjene te le svetinje: Prt Veronike, kos sv. križa, sulica, s katero je vojak prebodel Jezusovo stran in glava sv. Andreja. Vsa kupola je poslikana v mozaiku. Naslikani so tudi 4 evāngelisti, ki niso niti človeku podobni, če jih od blizu gledaš — od spodaj pa so kot štirje otroci. Visoko v kupoli sta 2 galeriji okoli in okoli, iz kojih se gleda ravno na grob sv. Petra. Ljudje spodaj v cerkvi so kakor pritlikovci videti. V kupoli je tudi latinski napis: „Ti si Peter, skala — — —“, od spodaj se ravno

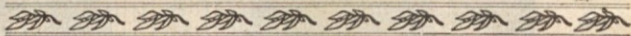
razločno berejo črke, če jih pa od blizu gledaš, vidiš, da so 2 m dolge. Na kupolo pelje deloma cesta, deloma stopnice, katerih je menda nad 600. Najprej se pride na cerkveno streho; zdi se ti, da si prišel v kako vas. Na strehi so namreč hiše, v katerih stanujejo delavci, ki v cerkvi vedno kaj popravljajo in cerkovniki. Med hišami so pa ceste in steze, da bi se lahko z vozom vozil po njih. Na strehi je tudi vodnjak napeljan iz tli. Od cerkvene strehe do vrh kupole je še 94 m. Vsakdo ne more na vrh kupole, ker se vtrudi in ga prime omotica.

Kupola je kakor ena gora. Na vrhu je pa od zunaj velikanska galerija — od tu se vidi ves Rim in okolica. Pa še više se gre lahko, v jabolko v katerem je križ zasajen. Od spodaj se to jabolko vidi zelo majhno — noter pa je prostora za 15 oseb.

Cerkev je dolga 187 m — široka je pa nad 100. V cerkvi je 12 cerkva; razdeljena je v tri ladje; kamor se ozreš imaš pred sabo cerkev. Med tem ko smo bili v cerkvi je bila slovesna sv. maša z petjem in orgljami — pa nič nismo slišali radi velikih prostorov. Cerkev je tako umetno zidana, da pred očmi njena velikost raste. V njo gre 70.000 ljudi.

Pred grobom sv. Petra je bronast kip sv. Petra, vlit iz kipa poganskega malika Jupitra. — Romarji temu kipu navadno desno nogo poljubijo; od poljubov so že vsi prsti zguljeni.

(Dalje prihodnjič).

Za kratek čas.

Raztreseni profesor.

Pofesor (sam s seboj): „Kje neki sem se tako prehladil? Saj si menda vendar včeraj pri kopanju nisem zmočil nog.“

Zadnja želja na smrt obsojenega.

Jetničar: „Za eno uro boste usmrčeni. Imate li še kako željo?“

Obsojenec: „Rad bi prepotoval še ves svet predno ga zapustim.“

Fotograf: „Želite li gospod, da vas fotografiram v barvah?“

Gospod (se urno prime za rudeči nos): „Ne za Boga!“